

[Undervisningsministeren.]

saaledes, som jeg helst havde set det, saa dog saaledes, at det er væsentlige Fremskridt, der opnaas.

Det var i 1907, det store danske Skolemøde enstemmigt rejste Kravet med disse Ord:

„Folkeskolen maa have:

- 1) Et vejledende Overtilsyn, udført af Ministeriets Konsulent i Skolesager.
- 2) Et vejledende Kredstilsyn, udført af Konsulenter for hver Skoleraadskreds. Konsulenterne vælges iblandt Folkeskolens Mænd og Kvinder og har Tilsyn med samtlige Fag. Konsulenterne skal have bestaaet Lærereksamen og skal have virket i Folkeskolens Tjeneste i mindst 10 Aar.
- 3) Et kontrollerende stedligt Tilsyn, valgt af de skolesøgende Børns Forældre.“

Man vil se, i hvilken Grad dette Krav, der blev stillet for 26 Aar siden, nu gennemføres gennem nærværende Lovforslag. For øvrigt var der — det kan være paa sin Plads at minde derom netop i disse Dage — forud for dette almindelige danske Skolemøde i 1907 gaaet et Møde af Ribe Landemode, altsaa af en kirkelig Forsamling, som nogle Maaneder i Forvejen enstemmigt vedtog følgende:

„1. Det kirkelige Tilsyn bør bortfalde, undtagen for Religionsundervisningens Vedkommende. 2. Præsten bør ikke være „født“ Medlem af Skolekommissionen. 3. Læreren bør ikke være „født“ Kirkesanger (eller Kirkebylærer).“

I Virkeligheden er her i Landet dette Krav, der nu gennemføres, først for Alvor officielt blevet rejst af en kirkelig Forsamling. Hvad de kirkelige Mænd i Ribe for 26 Aar siden ønskede og krævede, det gennemføres nu ved dette Lovforslag.

Efter disse Møder rejste K. M. Klausen, den stærkt skoleinteresserede Kommunalmand og Rigsdagsmand, Spørgsmaalet her i Rigsdagen sammen med en Del yngre Partifæller, hvoriblandt ogsaa jeg hørte, og der blev i 1909 nedsat en Tilsynskommission, som afgav Betænkning i 1911. I denne Kommission fik Præsteforeningen en Repræsentant, og ved Indledningen af Forhandlingerne i denne Tilsynskommission — det var Provst Nielsen, der nedsatte den, den arbejdede under Appel — udtalte Præsteforeningens Repræsentant, Sognepræst Lauesen, følgende:

„At Skolens Mænd overtager Tilsynet med Skolen, synes jeg ikke der kan rejses en eneste Indvending imod, naar man dog fra alle Sider maa ind-

rømme, at de er fuldt dygtige nok, fuldt skikkede dertil. Ingen vil dog kunne sige, at de ikke kan magte det. Alle maa erkende, at det nye Tilsyn i alt Fald ikke vil blive ringere end det nuværende. At Præsterne har haft det i henved 100 Aar, er heller ingen Grund til, at de skal beholde det. Det var jo de daværende Tidsforhold, der gjorde, at de fik det.“

Det er Udtalelser af Præsteforeningens Repræsentant i den første Tilsynskommission, og der faldt fra den Side, og ikke mindst fra kirkelig Side, en hel Række Udtalelser, som søgte at paavise, at ikke blot Skolen, men ogsaa Kirken vilde være allerbedst tjent med en saadan Nyordning.

Efter at Tilsynskommissionen havde afgivet Betænkning i 1911, fremsatte daværende Kultusminister Appel Forslag herom. Det blev vedtaget af Folketinget i 1912 og 1913, et Forslag uden ethvert gejstligt Tilsyn eller gejstligt Element i Tilsynet. Forslaget naaede til Fællesudvalg, der imidlertid kun havde en 3 Ugers Tid til sin Raadighed, saa skulde der være nye Valg. Den politiske Situation blev helt forandret, og kort efter fik vi Grundlovs-kampen, vi fik Krigen. Jeg har — det har jeg vist en Gang udtalt her i Folketinget eller i hvert Fald i et Udvalgs-møde — forgæves søgt efter Oplysninger fra dette Fællesudvalg. Det vilde være historisk interessant, men der findes intet som helst derom hverken i Ministeriets eller Rigsdagens Arkiver; men for nylig har jeg ved Samtale med Landstingets nuværende højtærede Formand faaet oplyst, at Fællesudvalgets Arbejde strandede væsentligt paa Uenighed ikke om det kirkelige Tilsyn eller Afskaffelsen deraf, men paa Uenighed om § 8. Det er en interessant historisk Oplysning.

Det lykkedes altsaa ikke den Gang, for 20 Aar siden, at faa en ny Skolestyrelse- og Tilsynslov her i Landet, skønt man var lige paa Nippet til det.

Saa fik vi den store Skolekommission fra 1919—23, hvor Spørgsmaalet atter kom under grundig Overvejelse. Der blev udarbejdet Forslag. Min højtærede For-gænger Fru Nina Bang fremsatte 3 Aar i Træk Forslag baade om en ny Seminarie-lov og om en Skoletilsynslov, uden at det lykkedes hende at faa det gennemført. Tiden var altsaa endnu ikke moden, men der blev baade gennem den store Skolekommissions meget betydningsfulde og dygtige Arbejde og gennem Fru Bangs Forslag og den Udvalgsbehandling, de blev Gen-